

עיתון התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א לקט פירושים משיעור בפרשת השבוע שנמסר

בבית הכנסת "קהל חסידים" בשכונת רמת אלחנן בני ברק ביום חמישי בשעה 21:30

גליון מספר 653

פרשת אחרי מות - קדושים שנת תש"פ

אינו שולט על הצדיק, ומיתתו היא על ידי הקב"ה שְׁלוֹחַם אותו בנשיקה. וזו, ככל הנראה, מיתת הנשיקה אליה התפּוֹן ה"אור החיים" הקדוש. אולם ישנה מיתת שלישית, בכירה יותר, זו מיתתם של ששת הצדיקים, אליהם מלאך המוות אפילו לא נראה.

"וּשְׁלַח בְּיַד אִישׁ עֵתִי הַמַּדְבֵּרָה" (טז, כא)

תפקידו של האיש העתי היה להתנדות על כל עוונותיהם של ישראל. והנה, נשאלת השאלה: איך תכּוֹן שְׁנִשְׁנו אָדָם בְּיִשְׂרָאֵל הַיּוֹדֵעַ לְפָרֵט אֶת כָּל הָעוֹנוֹת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, מִבְּלִי לְהַחֲסִיר אֶפְלוּ חֲטָא קָטָן שֶׁבְּקִטְנִים?

שאלה זו שאל רבי מאיר שפינא עתונאי, מאחד מן העתונים הגדולים שישב מולו וביקש לשמע את חות דעתו על הנהגות החרדית, כשהוא דולה מנבכי העבר את כל היפשעים והעברות המינסים לצבור האורתודוקסי.

תוף כדי כך שהרב יושב ומאזין לשורת ההאשמות היבדות' שהלה פרש לפניו, הוא שאל, שלא ממין הענין: וכי יודע כאן מישהו היכן מופיעה המלה "עתונאי" בתורה לראשונה?

איש לא ידע את התשובה, והרב המשיך ואמר: בשעה שנסלח השעיר לעזאזל שלחו אותו בידי איש עתי, שפרושו: עתונאי.

ומדוע הטלה שליחות זו על עתונאי דוקא?

משום שחז"ל מלמדים אותנו שהיתה חובה להזכיר את כל חטאיהם של ישראל, ועברה שלא הזכרה לא זכתה לכפרה, ורק עתונאי זוכר לפרטי פרטים כל חטא ועוון של כלל ישראל, ואינו מסגל לשכח אותו לעולם... ולמהדרין מן המהדרין – סיים את דבריו והביט בפני אותו עתונאי – טוב היה לשלח לשם פתב מעתון גדול ונפוץ כמו העתון שלך...

"וְעֵנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם" (טז, לא)

חובת התענית ביום הכפורים אינה חלה על הילדים הרפים, ועליהם לקדש בעצמם על הינו לפני האכילה ביום זה.

בספר "מרבצי תורה מעולם החסידות" מספר שכאשר היה האדמו"ר מסוכאטשוב, ר' אברהם בורנשטיין, בעל ה"אבני נזר", ילד קט, שלחו אביו בעצמו של יום הכפורים לאכל ולשתות דבר מה.

כששב לבית הכנסת שאלו אביו אם הוא קדש על הינו לכבוד יום טוב.

"לא", השיב הילד ומיד הסביר את שקוליו: "הסבה שילד מקיים מצוות היא משום מצות חנוכה, כדי לחנך אותו לקיים אותן כאשר יגדל, אך באכילה ביום הכפורים לא

"בְּקִרְבָּתֶם לִפְנֵי ה' וַיִּמְתּוּ" (טז, א).

"דבר ה' למשה דרך מיתתו, שהיתה על זה הדרך, בקרבתם לפני ה'. פרוש, שהתקרבו לפני אור העליון בחבת הקדש ובזה מתו. והוא סוד הנשיקה שבה מתים הצדיקים. והנה, הם שוים למיתת כל הצדיקים, אלא שההפרש הוא, שהצדיקים הנשיקה מתקרבת להם, ואלו הם נתקרבו לה'. והוא אמרו **בְּקִרְבָּתֶם לִפְנֵי ה'**. ואמרו וימתו בתוספת וא"ו, רמז הפתוב הפלאת חבת הצדיקים, שהגם שהיו מרגישים במיתתם, לא נמנעו מקרוב לדבקות, נעימות, ערבות, ידידות, חביבות, חשיקות, מתיקות עד כלות נפשותם מהם, והבו" (אור החיים).

באור דברי ה"אור החיים" הקדוש הוא כך: כאשר הקב"ה רוצה לקחת את הצדיק מהעולם הזה, הוא מית אותו במיתת נשיקה. כיצד? הוא מגלה לו סודות עליונים ונשגבים כל כך גבוהים, עד שהנשמה נדבקת לדברים הללו שמאד מהנים ומענגים אותה, והיא מתחברת אליהם. אלא שהגוף החמרי אינו מסגל לעמד בעצמת הרוחניות, וכך נפרדת ממנו הנשמה.

והנה, נדב ואביהו שוו במיתתם למיתת כל הצדיקים, שאף הם מתו מתוף דבקות באור העליון ובחבת הקדש, אלא שהבדל אחד היה ביניהם – שכל הצדיקים, הנשיקה מתקרבת אליהם, כלומר ההתקרבות אל האור העליון באה ממנו יתברך, ואלו נדב ואביהו, הם התקרבו אל הנשיקה, כלומר הקרבה אל חבת הקדש באה בינמם.

הוסיף ה"אור החיים" וכתב, שהאות ו' שבמלה **וַיִּמְתּוּ**, לכאורה, מיתרת. אלא שהיא באה לרמוז, עד כמה חבת הקדש יש לצדיקים. שעל אף שהם חשים שמיתתם קרבה על ידי כך, אינם נמנעים מקרוב זה, שמביא נעימות, ערבות, ידידות, חביבות, חשיקות ומתיקות עד כלות נפשותם מהם.

אלא שעל הדברים הללו יש לשאל: הגמרא במסכת בבא בתרא (ז ע"א) אומרת: "ששה לא שלט בהן מלאך המוות, ואלו הם: אברהם, יצחק ויעקב, משה, אהרן ומרים". משמע שרק ששה צדיקים הללו מתו בנשיקה, ואלו מדברי ה"אור החיים" הקדוש עולה כי הרבה צדיקים מתו במיתת נשיקה.

ואומר על כך ה"בן יהוידע" (מסכת שבת, בענין מותו של דוד המלך), כי ישנם שלשה סוגי מיתות.

סוג אחד הוא המיתת הרגילה, על ידי מלאך המוות. הסוג השני, הוא מיתת הצדיק, שהקב"ה רוצה לקחתו אך הצדיק אינו רוצה, כי הוא מענין להמשיך להיות בעולם הזה ולעשות מצוות. מה עושה הקב"ה? רומז למלאך המוות שינא את עצמו לצדיק, ולמראה מלאך המוות, הוא משנה את דעתו ומעדיף למות. ואמנם, מלאך המוות

קִימָת מִצֹּת חֲנוּךְ, מִשׁוּם שְׂכָאָשֶׁר אֲגַדֵּל, אֵינְנִי עֹתִיד לָאֲכַל בְּיוֹם זֶה, וּמִשׁוּם כִּדְּ גַם לֹא יִהְיֶה עָלַי לְקַדֵּשׁ אֶז, וּמֵה טַעַם שְׂאֵקֻדֵשׁ כְּעֵת?..."

"קִדְשִׁים תְּהִיו" (יט, ב)

הוּו פְּרוֹשִׁים מִן הָעֲרִיּוֹת וּמִן הָעֵבֶרָה (רש"י)
עַד כַּמָּה הִגִּיעָה זְהִירוּתָם שֶׁל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת מִכֹּל שְׂמִיץ שֶׁל אֶסוּר וְכוּלָּים אֲנִי לְלַמֵּד מֵעֵדוּתוֹ שֶׁל רַבִּי יִחִיאֵל מְרָדְכִי גוֹרְדוֹן זצ"ל, כְּפִי שֶׁהֵיָא מוֹפִיעָה בְּסִפֵּר "דָּרָךְ שִׁיחָה".
בְּדַבְּרָיו סִפֵּר, כִּי חֲמִיּוּ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִטְלוֹ זצ"ל הֵיָה תַלְמִידוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִסְלָנֵט, וְהוּא שָׁמַע מִפִּי קִדְשׁוֹ, שְׂכָאָשֶׁר הֵיָה נוֹסַע בְּעַגְלָה, כָּל הַזְּמַן הֵיָתֵה דַעְתּוֹ תַפּוּסָה בְּאֶסוּר יַחּוּד. וְהוּא הֵעִיד כִּי מִחֻלָּט וּבְרוּר הֵיָה אֲצִלּוֹ, שְׂאֵם תּוֹךְ כִּדֵּי הַנְּסִיעָה הֵיָתֵה מִתְעוֹרְרָת אֲצִלּוֹ שְׂאֵלָה שֶׁל יַחּוּד, הוּא הֵיָה קוֹפֵץ מִן הָעַגְלָה!!
אֵילוּ הֵיָיְתִי מִהֲרַהֵר בְּדַבְּרֵי תוֹרָה בְּזַמְנֵי הַנְּסִיעוֹת – הוֹסִיף רַבִּי יִשְׂרָאֵל סְלָנֵט – נִתֵּן הֵיָה לְהַדְפִּיס סִפֵּר שֶׁלֵּם מַחְדוּשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁעָלוּ בְּדַעְתִּי, אוּלָּם אֵת כָּל כְּלֵי הַקִּדְשֵׁתִי לְמַחְשְׁבָה וְלְזְהִירוֹת מִפְּנֵי הָאֶסוּר הַזֶּה...

"וְכִרְמָךְ לֹא תַעֲלֹל וּפְרִט כְּרִמָּךְ לֹא תִלְקַט לַעֲנִי וְלַגֵּר תַעֲזוּב אֹתָם" (יט, י)

הֵיָה בְּמִתְנַוֹת כְּהֵנָה [שֶׁהִזְכָּרוֹ בְּסוּף פְּרִשֶׁת קַרְח], צָנִינוּ הַקְּבִ"ה לְתַת חֶלֶב דָּגָן וְתִירוֹשׁ, הִנְנוּ אֵת הַטוֹב וְהַמְּשֻׁבָּח בְּיֹתֵר, וְאֵלוּ כָּאֵן בְּמִתְנַוֹת עֲנִיִּים נִצְטוּיֵנוּ לְהַבִּיא מִן הַדְּבָרִים הַפְּחוּתִים. מֵה פֶּשֶׁר הַדְּבָר?
בְּאֵר רַבִּי זְלַמֵּן סוּרוּצְקִין זצ"ל: כְּאֲשֶׁר הָאָדָם נוֹתֵן מִתְנַוֹת לַכֹּהֵן, לֹא אֲכַפֵּת לוֹ לְתַת לוֹ גַם אֵת הַטוֹב וְהַמְּשֻׁבָּח, כִּי הוּא עוֹשֶׂה חֲשׁוֹן: הַכְּהֵנִים לֹא קִבְּלוּ חֶלֶק בְּאֶרֶץ וְאֵנִי כּוֹ, לְכוֹן מִגִּיעַ לְהֵם מִשְׁהוּ. אֲנִי, אֲמַנֵם, עֲבַדְתִּי בְּשִׂדָה, אֵךְ הַכֹּהֵן גַם עֲבַד בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וּמִגִּיעָה לוֹ נְתִינָה מְכַבֵּדָת. לְעַמֵּת זֹאת הָעֲנִי, הֵלֵא הוּא קִבֵּל חֶלֶק בְּאֶרֶץ, וּמִדּוּעַ אֵתֵן לוֹ מִחֻלָּקֵי?!...
רְאֵתָה הַתּוֹרָה שֶׁעֲנָנָן הַנְּתִינָה לַעֲנִי קֶשֶׁה עַל הָאָדָם, וְלְכוֹן צְוִתָה לְתַת לַעֲנִי רַק אֵת הַחֻלָּקִים הַלְלוּ שְׂבַקְצָה הַשִּׁדָה, אֵת הַשְּׂכַחָה, אֵת הַפְּרִט וְאֵת הָעוֹלָלוֹת, שְׂכָל אֵלוּ לֹא מִתְאִימִים לְאָדָם מְצַלַח כְּמוֹךְ, אֲבָל לַעֲנִיִּים כֵּן...
מְסִפֵּר עַל רַבִּי אֱלִיהוּ אֱלִיעֶזֶר דְּסֵלֶר זצ"ל, שֶׁשָּׂאֵל פֶּעַם גְּבִיר שֶׁהֵיָה רְגִיל לְקַנּוֹת חֲלָפוֹת לְבַחּוּרֵי יִשְׁבִּיבָה עֲנִיִּים: "מֵאִיזָה סוּג בַּד אֵתָה תוֹפֵר לְבַחּוּרִים אֵת הַחֲלִיפוֹת?"
עָנָה הַגְּבִיר: "אֲנִי תוֹפֵר לְהֵם מִבַּד רְגִיל".
"וּלְעַצְמָךְ, אֵתָה קוֹנֵה חֲלִיפוֹת מִבַּד מְשֻׁבָּח?", הַמְּשִׁיךְ הַרְבֵּ וְשָׂאֵל.
"כּוֹ, וְדֹאִי".

אָמַר לוֹ הַרְבֵּ דְסֵלֶר: "אֵם כִּדְ, אֵינְךָ סוּחַר מִמְּלַח!... הָרִי לְעַצְמָךְ הַנֵּךְ קוֹנֵה חֲלִיפָה פְּעַמִּים בְּשֻׁנָה. אֵם כּוֹ, אֵינְךָ צְרִיךְ בַּד מְשֻׁבָּח, שֶׁהָרִי חֲלִיפָה אֲפִלוּ אֵינָה מִסְפִּיקָה לְהַתְּבַלּוֹת.

לְעַמֵּת זֹאת הַחֲלִיפוֹת שְׂאֵתָה קוֹנֵה לְבַחּוּרִים – הֵן הַחֲלִיפוֹת שְׂיָלוּ אוֹתָךְ לְנֶצַח נְצָחִים, וְאוֹתָךְ וְדֹאִי צְרִיךְ לְתַפּוּר מִהַבַּד הַמְּשֻׁבָּח בְּיֹתֵר...

"הוֹכַח תוֹכִיחַ אֵת עַמִּיתָךְ" (יט, יז)

זְכִּיתִי לְהַשְׁתַּתֵּף בְּסַעֲדַת הַשְּׁבֵת אֲצִל רַבִּי חַיִּים קִינִיבְסְקִי שְׂלִיט"א, וּבְמַחְלָה שְׂאֵלְתִי אוֹתוֹ אֵת הַשְּׂאֵלָה הַבְּאָה:
בְּשִׁלְחֹן עֲרוּךְ, הַלְכוֹת כְּבוֹד אֲבֵי וְאֵם, כְּתוּב שְׂאֶסוּר לְכוֹן לְהִרְאוֹת פְּנִים פּוֹעֵסוֹת לְאֲבִיו. כִּיצַד יִתְכוֹן אֲפּוּא שֶׁעַל הַהוֹנְתָן כְּתוּב: "וַיִּקְּס הַהוֹנְתָן מֵעַם הַשְּׁלַחֹן בְּחָרֵי אֶרֶץ" (שְׂמוּאֵל א כ, לד), כְּלוֹמַר: שְׂאוּל הַמֶּלֶךְ, אֲבִיו שֶׁל הַהוֹנְתָן, דָּבַר קִשׁוֹת עַל דָּוִד, וּבְתַגּוּבָה עַל כִּדְ קָם הַהוֹנְתָן בְּכַעַס מִהַשְּׁלַחֹן. וְהָרִי אֶסוּר לְכוֹן לְהִרְאוֹת פְּנִים זוֹעֵפוֹת לְאֲבִיו!
עַל אֵתֵר הַשִּׁיב רַבִּי חַיִּים שְׂלִיט"א: "אֵין הַלְכָה כְּזוֹ!"
הוֹרְדֵתִי אֵת הָרֹאשׁ. הַשְּׁבֵתִי שְׂיֵשׁ כְּזֹאת הַלְכָה וְכִנְרָאָה טַעִיתִי.

הֵיָו שֵׁם עוֹד אֲנִשִּׁים וְהַתְּחִילוּ לְדַבֵּר עַל דְּבָרִים אַחֲרִים.
בְּנִיתִים נִגְשֵׁתִי אֲנִי לְאֶרוֹן הַסִּפְרִים, פְּתַחְתִּי שִׁלְחֹן עֲרוּךְ הַלְכוֹת כְּבוֹד אֲבֵי וְאֵם (יֹרָה דְעָה סִימָן רַמ סַעִיף ח) וְרִאִיתִי שְׂכַתוּב שֵׁם כִּדְ: "עַד הֵיָכֵן כְּבוֹד אֲבֵי וְאֵם, אֲפִלוּ נְטוּלוּ כִּיס שֶׁל זְהוּבִים שֶׁלוֹ וְהַשְּׁלִיכוּ בְּפָנָיו לָיֵם, לֹא יִכְלִימֵם וְלֹא יַצַּעַר בְּפָנֵיהֶם וְלֹא יִכְעַס כְּנִגְדָם, אֲלֵא יִקְבַּל גְּזֵרַת הַכְּתוּב וְיִשְׁתַּק".

הָרִי מִפְּרֵשׁ שְׂאֶסוּר לְכַעַס עַל אֲבִיו. כִּיצַד אֲפּוּא קָם הַהוֹנְתָן מִהַשְּׁלַחֹן בְּחָרֵי אֶרֶץ, כְּלוֹמַר בְּכַעַס עַל אֲבִיו?
בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ חוֹזְרֵתִי אֵל הַשְּׁלַחֹן כְּשֶׁהִשְׁלַחֹן עֲרוּךְ: בְּנִדֵּי וְאֲמַרְתִּי: "כְּבוֹד הַרְבֵּ, אֲנִי מִבְּקַשׁ סְלִיחָה, אֵךְ בְּרַצוֹנִי לְהַקְרִיא אֵת לְשׁוֹן הַשְּׁלַחֹן עֲרוּךְ. הֵיָה יִשְׁנָה כְּזֹאת הַלְכָה!
"כּוֹן, אֵךְ מֵה שְׂאֲמַרְתָּ לֹא כְּתוּב כְּאֵין!" – הֵיָתֵה הַתְּשׁוּבָה, וְהַרְבֵּ שְׂלִיט"א הַסְּבִיר: "כְּאֵן כְּתוּב שְׂאֵם הָאֵב עֲשֵׂה לְבָנוּ עוֹלָה – אֶסוּר לְכוֹן לְכַעַס עַל אֲבִיו, אֲלֵא יִקְבַּל אֵת הַגְּזֵרָה וְיִשְׁתַּק, אֲבָל אֵם אֲבִיו עֲשֵׂה עוֹלָה לְמִישְׁהוּ אַחַר – זֶה לֹא נִכְלָל בְּדַבְּרֵי הַשְּׁלַחֹן עֲרוּךְ הַלְלוּ. אֲדַרְבָּה, בְּמַקְרָה כְּזֹה אֲפִלוּ כּוֹ לְאֲבִיו וְתַלְמִיד לְרַבּוֹ צְרִיךְ לְמַחוֹת בְּנִדּוֹ, לְקַיֵּם מִצְוֹת הַהוֹכַח תוֹכִיחַ".

בְּרַפֵּת הַמְּזוּן

מִתּוֹךְ הַסִּפֵּר "מִתּוֹק הָאוּר" עַל שְׁבֵת

"הֲרַחֲמֵן הוּא יִפְרִנְסֵנוּ בְּכַבוֹד"

בְּסִפֵּר "דְּבָרוֹת קִדְשִׁ" (ח"ב עַמ' ט) הַבִּיא בְּשֵׁם הָאָדָמוֹר"ר מְבַאֲבוֹב זצ"ל, כִּי הָאוֹתִיוֹת הַבְּאוֹת אַחֲרֵי אוֹתִיוֹת הַמֶּלֶךְ "כְּבוֹד" הֵן "גְּזֵלָה", וּבְקִשְׁתָּנוּ שְׂנִזְכָּה לְפְרִנְסָה בְּכַבוֹד, לֹלֵא חֲשַׁשׁ גְּזֵלָה ח"ו.

